

INTERJÚ ZÜLFIKÁR AGÁVAL

Elbágyasztott a meleg medence finom párája, a folyamatos zsongás altatódallá nemesült. Végigheveredtem a fürdő lépcsőjén, szunyadozni kezdtem. Valaki mellett óvatosan tocsant bele a gőzölgő vízbe, dűnnyögve mártóztatta meg magát. Az ősz szakállú bölcs, a nagytekintélyű mufti, Mek-kát járt hadzsi, Zülfikár aga volt, elmés társalkodásaimban régi, kedves ismerősöm. Tétova nyitogattam szemem, okos tekintete a sűrű párán

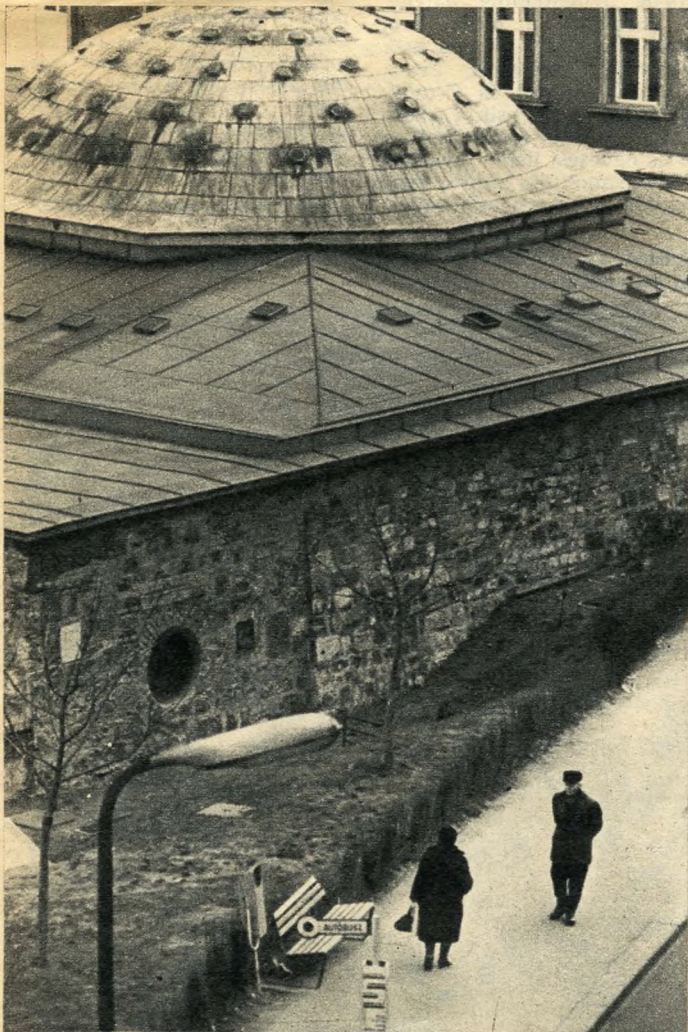
keresztül is rámsugárzott, gondosan kefélt szakálla lágyan lebegett a vizen. Tegnap érkezett Sztambulból Budun várába s ma már a Zöldoszlopos fürdőt, az igazhívőknek oly kedves Jesil direkli ilidzsét kereste föl, hogy hosszú útja porát lemossa, ledörzsöltesse. Sosem gyűjtött hitvány vagyont, az ész kincseit halmozgatta, mindössze két szolgálva utazott.

— Rég nem láttalak, efendim — szóltam rá s ő szá-

lemmel köszöntött —, mi újság felétek, Sztambulban?

— Most ne felőlünk érdeklődj, efendim — felelte ő —, egész úton nyugtalanító kérdések zaklattak, azokra válaszolj. Allah azt súgja, éveink végét járjuk Üngürországban, s közeledik az idő, amikor papucsunk porát sem borzolja már a dunai szellő. Nem éljük meg itt a Hedzsra ezerszázadik évét sem. Viszont, tekintsd föl, kérlek, mi mindent hagyunk magunk után: mecseteket,

A Rudas fürdő

A Rác fürdő

A türbe belsejében

minarékat, medreszéket, türbéket, pasapalotákat, rácsos háremeket, fegyvertárákat és hűvös pincéket. Mennyi mindent építettünk a ti utókorotoknak, mily szépen s okosan.

— Mondd, mi marad utánunk — pillogott nyugtalanul —, miként számolunk el budai sáfarkodásunkkal oda-fönn?

— Nehezen — bólintottam —, amikor majd a magunk számlálta kétezredik esztendő felé közeledünk, alig

néhány fürdőtkről, egy fák közé bújt türbéről, turbánfejű sírkövekről, pasapalota maradék köveiről, kútba dobált cserepeitekről, rozsdás fegyvereitekről, konyhai csontokról fogunk rátok emlékezni, agám. Ahogy ma mondjuk: kevés látható emléket őrzünk utánatok mind Pesten, mind Budán.

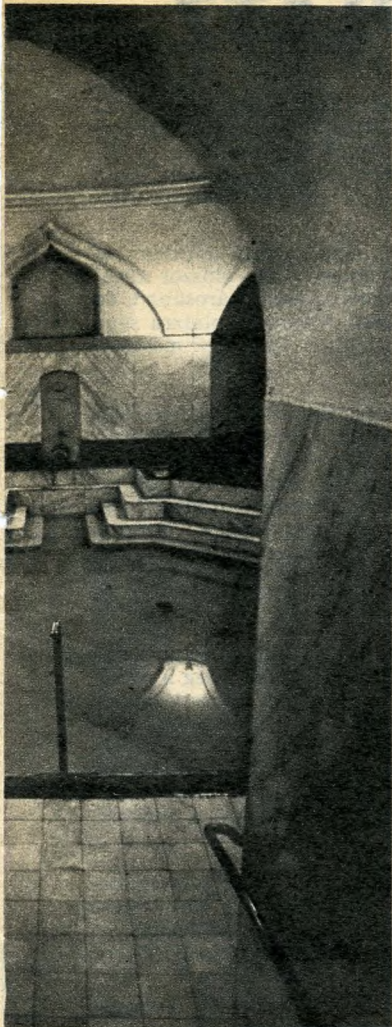
— De ennyit megbecsültök legalább? — aggódott.

— Meg bizony, agám, fátyol hullott a múltra. Három

fürdőtk fog megmaradni: ez itt a maga üvegszemes, fülkés kupolájával, amit a szorgos Szokollu Musztafa pasa épített a mi időnk szerint 1566-ban, s amelyet ti formás zöld oszlopai miatt mondotok Jesil direkli ilidzsének, mi pedig Rudasnak. Ím, a szomszédságban meg, szorgos tímárok utcái között, a Debakháne alján a Kücük ilidzse, a Kis fürdő. Ezt is ama pasa emeltette, a maga házi fürdőjének, háremét is lehozta, ha kedvező volt a

FOTÓ: FARKAS TAMÁS

Gül Baba türbéje

Török temető a budai vár bástyái alatt

csillag járása. Mi később Rácok fürdőjének mondtuk, ma pedig egy régi királyfiról Imre fürdő a neve. S távolabb a harmadik, a Kakaskapu, azaz Horozkapu ilidzséje a Kakas bástya alatt. Ne vedd zokon, de nem szultánról neveztük el, hanem királyról. Mindhárom fürdőtket igen kedveljük, csillagos kupolájuk ma is építőitek dicsőségét hírleli.

— S valami szent emlék? Mecset? Minaré? Türbe?

— Minarétoknak köve sem hullik. Budun várához fél-napi járásra maradt csak tornyotok, Érd városában. Sírhely-kápolnátok azonban igen: a Rózsák Atyjáé, a bölcs dervisé, Gül Babáé a Rózsák dombja hajlatán. Most hozattuk éppen ismét rendbe a türbét, hogy a megannyi igazhívó zarándok és kíváncsi gyaúr szegyenkezés nélkül látogathassa meg.

— Az egyenesség és igazság rózsaligetjének rózsája — Szenteknek szentje a budai Gülli baba — bologatta rá a verset Zülfikár aga barátom elszomorodottan.

— És sírkövek is maradtak, agám — folytattam megértően —, Budun várának

Fehérvári kapuja nyílt arra felé, amerre most turbános emlékköveitek oszlop-díszként fehértenek. Aztán nevekben is éltek: Törökles, Törökugrató, Törökvesz...

— Elég nem szép töletek — morogta keserűen az aga s miután lecsutakoltatta magát és ivott a csorgó, frissen meleg vízből, tiszta törölt kért a szolgálától és bekérette ruháit, így fejezte be:

— Allah veled, író toll cselebije, örvidenem kell mégis, hogy legalább néhány kő, kék-sárga ablakszem, pipafej, hús pince maradjon utánunk. Fogom is magam s a pasa ebédje után átlövogolok régi barátomhoz, hogy illőn, sörbettel, pipaszó mellett beszéljem meg veled ezeket az utánunk való szomorú dolgokat.

— Ki az a barátod, bölcs agám? — ragadtam meg koftájára szegélyét, kérve Kiszmetjét, el ne tévedjen a zűrzavar levében forgó, benzinbűzös Kelen hegye alatt.

— Hamzsa bég — érintett az aga homlokán s még oda kiáltott a sürgő szolgának: a turbánomat!

SZOMBATHY VIKTOR